

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Anna Marie Jabčanková / Estetika

Název práce: Jídlo jako estetická zkušenost nebo dokonce umění?

Oponent práce: Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Bakalářská práce Anny Marie Jabčankové je věnována důležitému tématu, možnosti zakoušet estetické prožitky na základě naší zkušenosti s jídlem. Toto téma je vysoce aktuální a otevírá řadu klíčových otázek současné estetiky. Úzce se vztahuje k problematice vyšších a nižších smyslů a jejich relevanci (či absenci této relevance) pro estetickou zkušenost. Dotýká se ale i vztahu praktické a estetické zkušenosti a možnosti jejich vzájemného propojení. V rámci zkušenosti s jídlem jako výsostně praktické aktivity, které řečeno s Janem Mukařovským dominuje změna skutečnosti, můžeme rovněž sledovat zaměření se na samotný proces konzumace jídla. Právě zaměření se na vlastní proces této činnosti a jeho kvalitativní stránku je základem zkušenosti estetické. Ukazuje se zde tedy potřeba revidovat jeden z tradičních způsobů definice estetické zkušenosti jako dočasného přerušení, odložení, či distancování zkušenosti praktické. Objevuje se zde ale i téma vztahu morálních a estetických kvalit. Pokud je jídlo vždy spojeno se smrtí, ve smyslu zničení jistého organismu za účelem udržení života organismu jiného, palčivě vystupuje motiv zodpovědnosti za to, co jíme. Vylučuje se toto pociťování zodpovědnosti s estetickým prožitkem, nebo ho může za určitých podmínek posilovat? Jabčanková se pokusila tyto nelehké otázky za pomoci relevantní literatury zodpovědět, a to je třeba ocenit.

Samotná práce je strukturována do tří kapitol. V první, nazvané „Umění jíst a prožitky jídla“ představuje pojetí Richarda Shustermana a jeho obhajobu jídla jako estetického prožitku. Zde bych ocenil autorčino zdůraznění performativní, časové a sekvenční povahy jídla. Autorka nastiňuje zajímavou analogii mezi jídlem a performativním uměním jako je divadlo či tanec. Tato analogie bohužel není dotažena a nechává řadu nezodpovězených otázek. Je zkušenost jídla analogická pohledu diváka divadelního či tanečního umění, nebo spíše estetickým zkušenostem, které během představení zakouší sám herec nebo tanečník? Na straně 13 autorka tvrdí, že skrze prožitek jídla můžeme dosáhnout aristotelovské katarze. Tato teze však

není argumentována. Na stranách 18 a 19 autorka zdůrazňuje pocit příjemného jako předpoklad možnosti zakoušet jídlo esteticky a zároveň vyvozuje, že konzumace náročnějších jídel snižuje možnost estetického zážitku. Nemůže však naopak zvládnutí určité techniky jídla estetický zážitek posilovat? Tyto otázky by se autorka mohla pokusit zodpovědět u obhajoby. V druhé části práce nazvané „Jídlo a člověk“ se autorka věnuje rozdílu mezi jídlem jako zvláštní událostí a „pouhým zahnáním hladu“. Tato kapitola by, s ohledem na její téma i rozsah, lépe posloužila jako úvod ke dvěma zbývajícím kapitolám, protože poukazuje na rozdíl, ze kterého obě vycházejí.

Třetí kapitola „Jídlo a smrt“ sice otevírá jedno z klíčových témat práce – vztah etického a estetického rozměru jídla, omezuje se však bohužel na obecné tvrzení, že obě dimenze spolu souvisí. Není argumentováno, jak pocit zodpovědnosti za to, co jíme může prohlubovat či naopak rušit estetickou zkušenost. I tento motiv by se autorka mohla pokusit rozvést u obhajoby.

Celou práci sice proniká zájem o zpracovávané téma, trpí však určitou povrchností pohledu. Současně obsahuje řadu formálních nedostatků jako jsou nepřesné překlady (s. 9 – „jemné umění“ místo „krásné umění“; s. 12 „dotek“ místo „hmat“. atd.) či absence odkazů na konkrétní stránky citované literatury.

Práci přesto **doporučuji k obhajobě** a pokud autorka zodpoví výše uvedené dotazy a případné připomínky školitele, navrhuji ji hodnotit jako **dobrou**.

Navrhovaná klasifikace: dobře

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 29. 5. 2023

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	--------------	-----------